

УДК 791.4

*Казарян Аліна Робертівна,
аспірантка кафедри культурології та
культурно-мистецьких проектів
Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
kazaryana@mail.ru*

ЗВУКОВІ ОБРАЗИ ГАНСА ЦІММЕРА: ВІД КЛАСИКИ ДО АФРИКАНСЬКОГО БАГАТОГОЛОССЯ

Мета роботи. Дослідити творчість американського кінокомпозитора Ганса Ціммера. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні методів: спостереження, аналітичного та теоретичного узагальнення. Даний методологічний підхід дозволяє зробити моніторинг творчості провідного американського кінокомпозитора Ганса Ціммера, проаналізувати музичний матеріал, відео-інтерв'ю і аудіовізуальні твори та провести теоретичне узагальнення особливостей функціонування звукового образу в американській кіномузиці. **Наукова новизна.** Дослідити творчість Ганса Ціммера, виявити розкриття ідеї кінофільму засобами музичної драматургії різних типів, встановити взаємозв'язок звукових образів, властивих творчій манері композитора. **Висновки.** Розглядається важливість аналізу музичного матеріалу провідних американських кінокомпозиторів останніх двох десятиріч і подальшого порівняння з творами української кіноспадщини.

Ключові слова: кіномузика, музика до фільмів, американська кінематографія, американські кінокомпозитори, композитор Ганс Ціммер.

Казарян Алина Робертівна, аспірантка кафедри культурології і культурно-художественных проектов Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Звуковые образы Ханса Циммера: от классики до африканского многоголосия

Цель работы. Исследовать творчество американского кинокомпозитора Ханса Циммера. **Методология** исследования заключается в применении методов: наблюдения, аналитического и теоретического обобщения. Данный методологический подход позволяет произвести мониторинг творчества ведущего американского кинокомпозитора Ханса Циммера, проанализировать музыкальный материал, видео-интервью и аудиовизуальные произведения и провести теоретическое обобщение особенностей функционирования звукового образа в американской киномузыке. **Научная новизна.** Исследовать творчество Ханса Циммера, выявить раскрытие идеи кинофильма средствами музыкальной драматургии разных типов, установит взаимосвязь звуковых образов, свойственных творческой манере композитора. **Выводы.** Рассматривается важность анализа музыкального материала ведущих американских кинокомпозиторов последних двух десятилетий и последующего сравнения с произведениями наследия украинского кинематографа.

Ключевые слова: киномузыка – музыка к фильмам, американская кинематография, американский кинокомпозитор, композитор Ханс Циммер.

Kazarian Alina, postgraduate of the Culturology and cultural-art projects chair, The National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Sound images of Hans Zimmer: from classics to african polyphony

Purpose of Article. The purpose of the research is to explore the creative work of Hans Zimmer, an American composer. **Methodology.** The methodology of research includes such methods as observation, analytical and theoretical generalization. This methodological approach allows us monitoring of works of Hans Zimmer, a leading American film composer. It gives us an opportunity to analyse film scores, video interviews and audio-visual works and conduct theoretical generalization of the functioning of the audio image in the American film music. **Scientific novelty.** The author is the first who explores Hans Zimmer's film music, identifies the ideas of the disclosure musical drama film by means of various types, and establishes the relationship of sound images typical for creative style of the composer. **Conclusions.** The importance of analysis of the musical materials of the leading US film composers of the recent two decades and its comparing with the works of Ukrainian cinematography are considered.

Keywords: film music – music for films, American cinematography, American film composer, composer Hans Zimmer.

Актуальність теми дослідження. Сучасні мистецтвознавці, композитори, культурологи досліджують кіномузику з часів її зародження. Проте вітчизняними мистецтвознавцями недостатньо вивчено і проаналізовано творчість американських кінокомпозиторів, оскільки майже відсутні матеріали, присвячені аналізу американських кінофільмів останніх двох десятиріч.

Мета дослідження. Дослідити творчість американського кінокомпозитора Ганса Ціммера.

Виклад основного матеріалу. Американське кіномистецтво перебуває у постійному русі і вважається провідним у світі. Воно багатогранне, бо долучає кращих фахівців з різних країн, а отже – використовує всю звукову палітру світу. В свою чергу, сучасні технології виводять звукозапис і подачу аудіоматеріалу на новий, більш потужний рівень. Необхідно проаналізувати музичний матеріал кращих американських кінокомпозиторів і виявити особливості функціонування музичного образу, характерні для американської кіномузики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільш дослідженою американськими мистецтвознавцями, кінокритиками, теоретиками є творчість таких композиторів, як Джеймс Хорнер, Ганс Ціммер, Джон Таунер Вільямс, Алан Ентоні Сільвестрі, родина Ньюманів: Альфред Ньюман, його двоє братів – Лайонел, Еміль Ньюман та двоє синів – Девід Ньюман, Томас Ньюман, Говард Леслі Шор та інші.

Так, Марк Річардз – професор з теорії музики університету Флориди – присвячує аналізу кіномузики Ганса Ціммера деякі зі своїх досліджень: «Музика Ганса Ціммера до кінофільму «Людина зі сталі»» (2013), «Музичні теми трилогії «Темний лицар» в 6 частинах: «Бетмен: Початок» (2012), «Темний лицар» (2012) та «Темний лицар повертається» (2013), а також «Номінанти на Оскар 2015, Найкраща музика до фільму (частина 5): «Інтерстеллар» Ганса Ціммера» (2015). В дисертаційному дослідженні Ізраєля Соліса – професора музичного коледжу при університеті Аризони «Створюючи образ героя за допомогою музики: Різні музичні картини в шести частинах Бетмена» (2013) – застосовується міждисциплінарний підхід, що аналізує і порівнює процеси озвучування фільмів компози-

торами: Денні Ельфманом, Елліотом Голденталем, Джеймсом Ньютоном Говардом і Гансом Ціммером, характеризуючи образ героя Бетмена у фільмі.

З-поміж матеріалів, присвячених аналізу музики Ганса Ціммера до серії фільмів «Пірати Карибського моря», знаходимо статтю Дена Голдвассера «Музика Ганса Ціммера до «Піратів Карибського моря: На дивних берегах» (2011) та розширене есе Деніела Сепулведи «Як Ганс Ціммер та Клаус Баделът використовують музичний супровід з «Піратів Карибського моря» як засіб розкриття образу героїв за допомогою музичних елементів».

Кіно є синтетичним видом мистецтва, що поєднує естетичні властивості театру, літератури, образотворчого мистецтва та музики на основі властивих лише йому виражальних засобів, головними з яких є фотографічна природа зображення, рухомого в часі, та монтаж. Вітчизняні мистецтвознавці виділяють чотири основні види кіномистецтва: 1) художнє (ігрове), яке засобами виконавчої майстерності втілює твори кінодраматургії; 2) мультиплікаційне, що створюється шляхом послідовної зйомки кадрів руху намальованих (графічна анімація) або об'ємних (об'ємна анімація) об'єктів; 3) документальне – кіно, в основу якого покладені зйомки реальних подій та осіб; 4) науково-популярне – кіно, завданням якого є оприлюднити наукові відомості, факти і результати досліджень. Важко уявити кінофільм без музики або звукового супроводу. Навіть за часів німого кіно музика була невід'ємним його компонентом, хоча, безумовно, відтоді її роль зросла. Саме музика здатна занурювати нас в атмосферу фільму, переносити крізь час і простір, примушує співчувати героям або подіям як власним, тобто «реалізовувати» цей вигаданий світ кіно. У створенні кінофільму беруть участь багато митців: режисер, сценарист, композитор, оператор, звукорежисер, художники, актори тощо. Але саме кіномузика сьогодні така важлива, що композиторів обирають ретельніше за самих акторів. Композитор – однодумець режисера, тому існує багато творчих союзів «режисер-композитор»: Ейзенштейн – Прокоф'єв, Хічкок – Херрманн, Фелліні – Рота, Леоне – Морріконе, Міядзакі – Дзе Хісаісі, Скотт – Ціммер, Вербінски – Ціммер, Нолан – Ціммер, Довженко – Лятошинський, Довженко – Шамо, Параджанов – Скорик, Ілленко – Станкович.

Найбільш видатними серед американських кінокомпозиторів останніх десятиріч вважаються Джеймс Хорнер (володар двох премій «Оскар»; автор музики до кінофільмів: «Ігри розуму», «Титанік», «Хоробре серце», «Троя», «Аватар»); Ганс Ціммер (лауреат премії «Оскар», дворазовий лауреат премії «Золотий глобус», триразовий лауреат премії «Греммі»; автор музики до кінофільмів: «Людина дощу», «Король Лев», «Гладіатор», серій фільмів «Пірати Карибського моря»); Джон Таунер Вільямс (п'ятикратний лауреат премії «Оскар»; автор музики до кінофільмів: «Щелепи», «Супермен», «Список Шиндлера», «Парк юрського періоду», кіноепопеї «Зоряні війни», «Гаррі Поттер»); Алан Ентоні Сильвестрі (автор музики до кінофільмів: «Назад у майбутнє», «Форрест Гамп», «Ізгой», «Контакт»); родина Ньюманів: Альфред Ньюман (9-разовий володар премії «Оскар» за кращу музику; автор музики до кінофільмів: «Грозовий перевал», «Пісня Бернадетт», «Плащаниця», «Як був завойований Захід»), його двоє братів – Лайонел, Еміль Ньюмани та двоє синів – Девід Ньюман (автор музики до більш ніж 85 фільмів: «Божевільний професор»,

«Війна Роузів», «Льодовиковий період»), Томас Ньюман (10 разів номінований на «Оскар», золотий глобус за «Красу по-американськи»; автор музики до понад 75 фільмів: «007 Координати «Скайфол», «У пошуках Немо», «Зелена мілья», «Втеча з Шоушенка», «ВАЛЛ-І»); Говард Леслі Шор (лауреат премій «Оскар», «Греммі», «Золотий глобус»; автор музики до кінотрилогії «Хоббіт», «Володар перснів», «Мовчання ягнят», «Муха», «Догма») тощо.

Джон Вільямс, Ганс Ціммер, Денні Ельфман, Джеррі Голдсміт і Джеймс Хорнер – найбільш популярні й відомі кінокомпозитори, що зробили великий внесок у світову кіноіндустрію.

Один із кращих композиторів американської кіномузики Ганс Ціммер висловився про музичну партитуру кінофільму так: «Якісна музика повинна мати власну думку, містити в собі все, що діється навколо, впевнено стояти на ногах і при цьому працювати на фільм. Це те, чого прагнуть всі кінокомпозитори, – створити щось таке, що не відволікає зір, але приваблює слух» [2, 4].

Ціммер народився у Франкфурті-на-Майні, Німеччина, у 1957 році, але підлітком переїхав до Великої Британії, де закінчив приватну школу Hurtwood House графства Суррей, Англія. Композитор пригадує: «Мій батько помер, коли я був ще дитиною, якимось чином я втік до музики, і музика була моїм найкращим другом». Композиторська кар'єра Ціммера почалася з роботи в рекламі у Лондоні. У 70-х на уроках гри на гітарі Ціммер познайомився з Джейм Ріфкіном. У майбутньому їхня дружба переросла в співпрацю. Вони разом переїхали до Лос-Анджелеса, де створили студію звукозапису.

Як продюсер Ціммер брав участь у створенні альбомів групи «The Buggles» – «Video Killed the Radio Star» і «The Age of Plastic». Надалі композитор співпрацював з англійським гуртом «Ultravox» і з італійською авангардною командою «Krisma». До 1980-х став фахівцем у галузі комп'ютерних технологій, електронних синтезаторів. У 1980 році виступає співпродюсером – випускає сингл гурту «The Damned».

Для кіно Ханс Ціммер почав працювати у першій половині 1980-х років, спільно з композитором Стенлі Майерсом. Разом вони написали музику до таких фільмів: драма «Місячне сяйво» (1982, реж. Єжи Сколімовський), комедійна драма «Нікчемність» (1985, реж. Ніколас Роуг), комедійна драма «Моя прекрасна пральня» (1985, реж. Стівена Фрірза). Пізніше в 1986 році Ціммер працює з композиторами Рюїчі Сакамото і Девідом Бірном над музикою для картини Бернардо Бертолуччі «Останній імператор». У 1987 році фільм отримав дев'ять Оскарів, чотири премії «Золотий глобус», три премії Британської академії. Це був злет кар'єри Ціммера.

Автор музики до більш ніж 150 фільмів, Ганс Ціммер відомий тим, що синтезував традиційне оркестрове звучання з електронними інструментами. Упродовж понад тридцятип'ятирічної роботи в кінематографі Ціммер виступав і як композитор, і як музичний продюсер. Для створеної композитором кіномузики характерні епічність і тяжіння до героїко-історичних сюжетів, покладених в основу історичних фільмів, бойовиків і трилерів. Ціммер розробляє електронні звукові бібліотеки, займається розробкою та створенням нових звуків, активно працює з оркестром, а також до загальної звукової картини додає вузьконаціональні елементи.

ти вокально-інструментального виконання. Його роботи упізнавані багатством аранжування, що дозволяє якнайглибше зануритися у внутрішній світ героїв і проїнятися емоційною атмосферою картини, точніше створити музичні образи.

Поворотним моментом у житті композитора вважається робота над фільмом-драмою «Людина Дощу» у 1988 році. Режисер картини Баррі Левінсон був настільки вражений роботою Ганса Ціммера над фільмом «Останній імператор», що запросив його взяти участь у своєму наступному проєкті «Людина дощу». У 1988 році Ціммер був номінований на премію «Оскар» за музику до цієї стрічки, і це стало початком його видатної кар'єри.

У партитурі до фільму «Людина дощу», Ціммер використовує синтезатори (головним чином Fairlight СМІ) разом з барабанами (steel drums). Г. Ціммер пояснював, що «...намагався не бути масштабнішим за самих героїв. Головний герой Раймонд насправді навіть не знав, де перебуває. Світ так відрізнявся від нього, що він міг бути де завгодно, навіть на Марсі. То чому б нам просто не вигадати наш власний світ музики, який насправді не існує?» [2, 10].

Ганс Ціммер так сумлінно ставиться до своєї роботи, що нерідко значна частина якісного матеріалу (до 48 композицій), написаного для певного проєкту, залишається за кадром тільки тому, що, на думку композитора, не на сто відсотків відображає картину на екрані: «Написання музики – це знаходження саме тієї першої ідеї» [4]. Такий підхід до створення музики став життєвим кредо композитора, кожна наступна робота – новий музичний вимір, що синтезує різні часи, барви різних народів світу – від класики до африканського багатоголосся.

Після «Людини Дощу» Ціммер починає писати музику для високобюджетних фільмів, зокрема на історичну тематику: «Гладіатор» (2000, реж. Рідлі Скотт), «Перл-Харбор» (2001, реж. Майкл Бей); історико-документальні: «Чорний яструб» (2001, реж. Рідлі Скотт) та «Останній самурай» (2003, реж. Едвард Цвік); науково-фантастичні: «Початок» (2010, реж. Крістофер Нолан), «Інтерстеллар» (2014, реж. Крістофер Нолан), саундтреки до багатосерійного фільмуфентезі «Пірати Карибського моря» (2003-2011, реж. Гор Вербінські), «Темний лицар», «Шерлок Холмс»; мультфільми: «Король Лев» (1994, реж. Роджер Алерс, Роб Мінкоф), «Принц Єгипту» (1998, реж. брєнда Чепман, Стів Хикнер, Саймон Уеллс), «Спіріт - душа прерій» (2002, реж. Келлі Есбері, Лорна Кук), «Мадагаскар» (2005, реж. Ерік Дарнелл і Томас Макграт).

У 1995 році він був удостоєний премії «Оскар» у номінації «Краща музика» до мультфільму «Король Лев», що побив рекорд, ставши найкасовішим анімаційним фільмом світу серед мальованої анімації. До його створення було залучено багато видатних особистостей – від продюсерів, режисерів, сценаристів, аніматорів, акторів до авторів музики (інструментальної та вокальної). Елтон Джон і Тім Райс написали багато пісень для фільму, але увійшли до нього тільки п'ять: «Circle of Life», I Just Can not Wait to Be King, Be Prepared, Hakuna Matata і Can You Feel the Love Tonight. У кожній було близько 15 версій (деякі композиції лунають у двох варіантах: у виконанні героя та самого Елтона Джона).

Ганса Ціммера запросили написати музику до мультфільму через його досвід роботи над кінокартинами, дії яких розгорталися в Африці – «Сила особистості» та «Розділений світ». У них Ціммер поєднував традиційних ритми

африканської музики і хоральні партії в аранжуванні Лебо М. Південноафриканський співак і композитор Лебоханг Мораке був рекомендований Гансом Ціммером, а пізніше найнятий для формування та диригування африканським хором, що співав для мультфільму. Це додало у картину африканського колориту, перенесло глядача до савани і занурило в атмосферу дикої природи.

Було проаналізовано музичний матеріал до обраних фільмів: мультиплікаційний фільм «Король Лев» (перша та друга частини), історичний фільм-драма «Гладиатор» та серії фільмів «Пірати карибського моря». Розглядаючи кожен трек окремо, виявлено, що поряд із класичним складом оркестру до партитур включені рідкісні автентичні (унікальні) інструменти. Аранжування протягом одного трека може включати елементи класичної музики, сучасної (іноді екстремальних жанрів), а також народної, зокрема африканського багатоголосся, а виконання вокального матеріалу може переходити від академічної, рокової школи до шаманських прийомів звуковідтворення.

Так, аналізуючи музичний матеріал до мультфільму «Король-лев 1», «Король Лев-2», можна виділити головні лейттеми: «всесвіту», що символізує єдність тваринного світу, коли всі звірі вклоняються новонародженому майбутньому королю; «любові» – лінія головних героїв Сімби та Лани; «зла» – Скар, що характеризується через бридких гієн; «долі» – «акуна-матата» – живи сьогодні і не замислюйся; тема «короля».

Про роботу над «Гладиатором» композитор Ганс Ціммер висловився так: «Я люблю цей фільм. Це надзвичайно важливо, коли ти можеш усім серцем полюбити проект» [4].

Дуже цікавою і не схожою на жодну іншу композитор називає роботу над фільмом «Гладиатор» – всі працювали в одному просторі і могли радитися щодо будь-якої, навіть незначної деталі, таким чином доповнюючи одне одного, збагачуючи і вдосконалюючи проект у цілому. Навіть оркестр брав безпосередньо участь у створенні фільму. «Я написав музику до багатьох фільмів, але ніколи не бачив членів оркестру, охочих дізнатися так багато про картину, побачити зображення, зануритися в історію. Зазвичай вони красиво і якісно грають музику. Але тут вони хотіли бути у самому фільмі», – говорить Ціммер [4]. Зйомки проводили в різних містах: «знімальна група відвідала, принаймні, половину колишньої Римської імперії – ми проїхали з Німеччини до Іспанії, а звідти до Марокко, потім до Риму» [4].

Аби якнайкраще передати час подій, Ганс Ціммер обрав вірменський національний інструмент – дудук. Підкреслює, що хотів скористатися ним для марокканських кадрів задля кращого відбиття дійсності (бруд, пісок, земля). Дудук «існує тисячі років, це істинно Вірменський кларнет. І є один фантастичний гравець – 72-річний чоловік на ім'я Дживан Гаспарян. Звісно, він мешкає у Вірменії. Я постійно думав, що хочу написати для нього, але разом з тим хочу, щоб це йшло від нього» [4].

Ще одним важливим кроком у розкритті музичного образу фільму стало запрошення до співавторства австралійського кінокомпозитора, музиканта, вокаліста Лізи Джеррард, що здобула міжнародне визнання як учасник музичного колективу «Dead Can Dance». Ціммер згадує: «Хтось постійно програвав диск

«Dead Can Dance». І що далі ми просувалися у роботі над фільмом, тим очевидніше ставало – нам потрібно дещо подібне. Але де знайти схожий вокал? Після тривалих роздумів і пошуків вирішили запросити саму Лізу Джеррард» [4]. Це рішення додало глибинного колориту та посилило емоційність картини, адже Джеррард має своєрідну манеру виконання пісень.

Майбутня співачка виросла в бідному передмісті Мельбурна Прахрані, населеному вихідцями зі Сходу. За словами самої Лізи, в дитинстві вона любила гуляти на березі річки, де жінки прали і співали національні пісні незрозумілими для дівчинки мовами. Здебільшого завдяки цьому в неї сформувалася оригінальна манера співу без слів.

Перші кадри фільму – нескінченне пшеничне поле і рука, що ледве торкається колосків. Супроводжує картинку неповторний глибинний вокал Лізи Джеррард, який нагадує за звучанням і манерою виконання дудук. «Сьогодні всі називають себе артистами, але мало хто є ним насправді. Ліза Джеррард – одна з небагатьох, вона виконує музику дуже глибоко», – поділився композитор [4].

Цікаво, що в «Гладіаторі» немає головної теми – саундтрек складається з 19 тем, і більшість з них звучить на початку стрічки. «Перші 14 хвилин – справжня увертюра до всієї картини», – зауважує Ціммер [4].

Ганс Ціммер завжди запрошує до співпраці молоді, талановитих композиторів та маловідомих унікальних музикантів. Разом з Ціммером в його студії «Remote Control Productions» (заснованої Ціммером та Ріфкіним в Санта-Моніці для запису музики до фільмів, телебачення і радіопередач, раніше відомої як «Media Ventures Entertainment Group, LLC») працюють композитори: Стів Яблонські, Джеймс Дулі, Лорн Белф і Джефф Занеллі. Сучасна студія займає площу близько 4000 квадратних метрів і має 100 штатних працівників. Робота в Media Ventures дала старт багатьом відомим у світі музики кінокомпозиторам, таким як Гаррі Грегсон-Вільямс (Metal Gear Solid 2, 3, 4, Call Of Duty 4: Modern Warfare, «Лев, чаклунка і одяжна шафа»), Марк Манчіна («Братик ведмежа»), Джон Пауелл («Льодовиковий період 2») і Клаус Бадельт («Ультрафіолет», «Пірати Карибського моря: Прокляття «Чорної перлини», «Машина часу» (2002), «Жінка-кішка» (2004), «Посейдон» (2006)).

Спершу до стрічки «Пірати Карибського Моря» запросили Алана Сильвестрі – композитора, який написав музику до всього фільму, але продюсерам і Джеррі Брукхаймеру не сподобалося «відчуття» музичного оформлення. Тому вони найняли Ганса Ціммера переписати весь музичний матеріал протягом декількох місяців. У той час Ціммер працював над картиною «Останній самурай», тому юридично не міг стати автором музики до «Піратів Карибського моря». Він дозволив одному зі своїх учнів, Клаусу Бадельту, взяти на себе проект.

Г. Ціммер працював «за кадром» з К. Бадельтом, розробляючи сцени та музичні теми. Часу було обмаль, тому долучили ще п'ятьох композиторів, які працювали над проектом, але не були позначені в титрах фільму (не отримали «кредитів»). Більшість музики написана за допомогою бібліотек електронних інструментів, бо Ціммер не встигав записати все «живими» інструментами. Митець створив багато матеріалу для першого фільму «Пірати Карибського моря»,

але вирішив віддати всі авторські права співавторові – Клаусу Бадельту. Сам залишився у статусі музичного продюсера.

Основною темою усіх чотирьох серій кінофільму, що створює музичний образ «пірата», є трек під назвою «Він Пірат» («He's A Pirate»). Складається з кількох частин, перша і остання виступають лейтмотивами стрічки. Ця тема щоразу звучить по-новому, залежно від драматургії епізоду; її частини змінюють порядок, або лунає одна з них (а деколи тільки одна фраза) в іншому аранжуванні; проте вона завжди супроводжує появу піратів та їхнього корабля.

У наступних частинах картини Ціммер виступає як композитор, за потреби запрошуючи інших музикантів. Так, у четвертій частині «Піратів Карибського моря: На дивних берегах» змінився склад акторів і режисер. У головних ролях залишився Джонні Депп, продюсером картини виступив Джері Брукхаймер, режисером – Роб Маршал, а на жіночу роль запросили Пенелопу Круз. За сценарієм, в основі сюжету – пошуки «Джерела молодості», які здійснювались одночасно за дорученням монархів Іспанії та Англії. Тому музична картина також зазнала змін: крім традиційного «піратського» стилю, музичний образ іспанських героїв розкривається засобами іспанської народної музики. В четвертій частині Ганс Ціммер співпрацює з мексиканським гітарним дуєтом «Родріго-і-Габрієла», а початківець композитор Едуардо Круз, брат Пенелопи Круз, пише декілька тем для фільму.

Один з американських музичних теоретиків Марк Річардз пише: «У музиці Ціммера нема суворих лейтмотивів, які співвідносять короткий фрагмент мелодії з певним персонажем, місцем, об'єктом, вони вільно координують між темами і ситуаціями» [3, 2]. Дійсно, багато лейтмотивів Ціммера мають складну структуру, що включає декілька лейттем, вони характеризують не так персонаж, місце дії чи об'єкт, як настрої сцени в цілому. Ці теми розвиваються та переплітаються з іншими, залежно від драматургії епізоду. До кожної сцени створюється своя музична тема, тому усі вони збираються в єдиний твір (саундтрек) і видаються на окремих компакт-дисках з повним музичним матеріалом до картини. Диски скомпоновані відповідно до програмного характеру треків: кожен трек має свою назву і конкретного автора або авторів, що брали участь у його створенні.

Наукова новизна. Вперше в українському мистецтвознавстві досліджено творчість Ганса Ціммера. Розвинено ідею стилістичної єдності музичних композицій Ціммера у кінотворах.

Висновки. У статті стверджується думка, що творчість американських кінокомпозиторів недостатньо досліджена українськими мистецтвознавцями, кінокритиками, культурологами. І хоча деякі з фундаментальних кінотворів класики світового кіно досліджено мистецтвознавцями, велика кількість кінофільмів – особливо останніх 20 років – не висвітлена взагалі. А через складну систему регуляції авторських прав, насамперед у картинах, де музику писали кілька композиторів, нерідко авторство приписується іншій людині. Це унеможливорює процес ідентифікації стилю створення музичного образу, притаманного конкретному композиторові.

Аналіз музичного матеріалу обраних фільмів виявив, що в кожному з них присутня складна музична експлікація: в мультиплікаційному фільмі переважає зображальний характер музичного супроводу, а в історичній драмі «Гладіатор» – закадрова музика. Серед всіх звукових компонентів: мова, музика, шуми і тиша, музичний матеріал переважає, він супроводжує дію від початку і до кінця. Не відволікаючи уваги, а посилюючи враження, музика доносить те, що неможливо сказати словом, зіграти або передати візуальним рядом.

Література

1. Israel S. (Re)Creating a hero's narrative through music: different musical landscapes in six live action batman films : дис. PhD in Music : 3606914 / Israel Solis – Arizona, 2013. – 178 с.
2. How do Hans Zimmer and Klaus Badelt both use the film scores of the Pirates of the caribbean Series as a vehicle to convey messages and portray characterisation through musical elements? [Електронний ресурс] // International School of Stavanger | forskningsradet. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.forskingsradet.no/servlet/Satellite>
3. Richards M. Hans Zimmer's Score for Man of Steel [Електронний ресурс] / Mark Richards // Film Music Notes | Analysis, Style, Technique, and More. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.filmmusicnotes.com/hans-zimmers-score-for-man-of-steel/>.
4. Zimmer H. Making of GLADIATOR Soundtrack 1-3 [Електронний ресурс] // <http://www.hans-zimmer.com>. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.hans-zimmer.com/index.php?rub=media&visible=2394#2394>

References

1. Israel, S. (2013). Creating a hero's narrative through music: different musical landscapes in six live action batman films. Doctor's thesis. Israel Solis: Arizona
2. How do Hans Zimmer and Klaus Badelt both use the film scores of the Pirates of the Caribbean Series as a vehicle to convey messages and portray characterisation through musical elements? International School of Stavanger forskningsradet. Retrieved from <http://www.forskingsradet.no/servlet/Satellite> [in English]
3. Richards, M. (2013). Hans Zimmer's Score for Man of Steel. Mark Richards. Film Music Notes. Analysis, Style, Technique, and More. Retrieved from <http://www.filmmusicnotes.com/hans-zimmers-score-for-man-of-steel> [in English]
4. Zimmer, H. (2015). Making of GLADIATOR Soundtrack. Retrieved from <http://www.hans-zimmer.com/index.php?rub=media&visible=2394#2394> [in English].